पूर्ववासना

आसाम सचिवालय
2265

श्री ७

॥ अम्बरगीता ॥

१९१७ साल

आषाढसुदी १ पौराज ३ मा

गणेशवहादुरकस्यपतीको

कोतमा १

ॐनमः ॥ब्रह्मणे॥ ॥ॐअनादिआत्मासत्यं चिदानन्दोहं॥
तुभ्यंमह्यं मनामममहेतुभ्यं शिवात्मनेनमो देवामदेवाम परायेंप
रमात्मने ॥१॥ येस्को अर्थ ने एकैअनन्तविश्वका आत्मा छ शिवजी
छन् सोसंपूर्णावरावरमा साक्षिभूत आत्मा भैनिस्वार मेरा भीत्रबा
हिर तिनै लोकसंसारमा उनैआत्मा स्वरूप रह्याका छन् भन्येयोश्रु
तिप्रमाणको अर्थ तेपनि सब्बर सेवक भैनमस्कार गर्नेकोहो भन्य
सबैका मा येसामा संपूर्णदेवताका पनी देवताभयाका मेरा आत्मा
आत्मैको नमस्कार छ भैने श्रुतिप्रमाणको नमस्तो मगनाचरन्तु छ
यसैगरी मार्तण्ड्ड येके छ इई होईन। फेरी ऋग्यजुःसाम
र्थवणा ईचारवेदका पटपदार्थ ले पनि येके छ अर्को छैन पु
नपुनामानन्द ब्रह्म ऋग्वेदका पदमाछ। अहं ब्रह्मास्मिति
सामवेदका पदवान्छ। तत्वमसिति सामवेदका प्रमान्छ। अ
यमात्मब्रह्मति अथर्ववेदका पदमाछ। येस्तो चारवेदका निग
मसृष्टले पनि ब्रह्म येके छ दोओ छैन। वृक्षेविना छाया छा
यामविना वृक्षे येस्तो वृक्षे छायाका प्रमाणले पनि ब्रह्ममाया
येके छ भिन्न छैन। अर्थात् निर्ज्ञ अद्वितिये चैतन्य ब्रह्म छन्
अनिति द्वितियमा चैतन्य मायावोला उछन् तस्त्रर्थ वं
ह्ममायानजिके छन् भिन्न छैन भन्ने श्रुतिप्रमाण सिद्धान्त

माछभिन्नछैन ॥१॥ इसावास्यमिं ॥३॥ अस्यार्थ येस्ता संपूर्ण
तेत्रमा यैसापरमेश्वर आत्माईश्वरनगरी योपृथ्वीचि त्यनि
पियारोगरि जोकोहि सबैमा अछादगाभै स्वहीआत्माईश्व
रनेछाकेकोछ तस्तैयोजगत्मा नामरूप भेडनेपनि सम्पू
र्ण यैकैछभिन्नछैन । केरी परमार्थविचारगर्दा तजस्तैचन्द
नपानिकासंबन्धनेगरि घोलियाकोछदा पानिपनिचंन्दन
भैसुगन्धनेयुक्तहोईजान्छ तस्तै सम्पूर्ण जन्मव्यापजानि आ
फुविरानुभन्यामममता छोडिदेउ अर्कोफेरपानव्धकर्मको भो
गगर्नुयेस्ता संपूर्ण आत्मैरहेकोछनू भन्या भावनातेगरि धन
जनपुत्रादिमापनि ममता छोडीदेउ आत्मेज्ञानको निष्टाग
रीरहनु भन्यापुर्वाध्यायेनेकहेकोछन् दोश्रोपाईमा तत्वको
उपदेशकहियाकोछ तेश्रोपादनेज्ञानमापनि येकभयाको
गर्नेकार्य्यकहेकोछ चौथापादनेयेकैअद्वितियब्रह्मछन् भ
निज्ञानिजनहुकानियम्कहीयाकोछ तसर्थ यैअमाया
यैकेछदोश्रोछैन । उनैब्रह्मयैकस्याछु धेरैकुछभन्यइच्छो
माईच्छाशक्ति क्रियाशक्ति ज्ञानशक्तिभयाकानिम्नप्रकार
कोउत्पन्नभयाकोछन् येस्तावैम्ब देवीउत्पन्नभयाका

ईच्छाशक्ति पुनफेरि बैंहमैमातिन इच्छ तसर्थ ब्रह्ममायावोति
मात्र भिन्नछ पृथक छैन ॥४॥ यतचक्र सोदसा धारं त्रैलोक्य
व्योमपंचकम् ॥ सोदेहं योनजानाति कथं सिद्धेनियोगिनः ॥५॥
येकस्तम्भ नवद्वारं त्रिसुंन्यं पञ्चदेवताम् ॥ सोदेहं योनजाना
ति कथंसिद्धं नियोगीनः ॥६॥ गोरक्षसतक कापदनेपनि य
सैसरिरमा यतचक्र १ षोदसाधार १ तीननोक १ त्र्याकासादिपं
चतत्वयतिफेरी यसैशरिरमानवद्वार तिनसुंन्य पञ्चदेवताछन्
भनीकेहकोछन् नजान्या मूर्खलेगर्याकाज्ञानयोकशागरिसि
द्ध होलाभन्याबाक्यनेपनि ब्रह्ममायायकैछदोश्रोछैन। ब्रह्म
कानामपनि पाचछन् ब्रह्म १ जिव १ स्वभाव १ काल १ कर्म्म १ त्र्या
कैसमभावकुदा ब्रह्मत्र्यापुरुषपुतनेजीव १ सुखदुखमा
नत्र्यपमानकोसमभावकुदासोभाव १ मतछभन्यासोभावनी
दाकान १ सम्पूर्णाकर्म्म धर्म्मेमुक्तानिकर्म्मक होयाकोछयोग्य
मार्गलेपनि ब्रह्ममायायकैछदोश्रोछैन ॥७॥ फेरिमायाकोप
निपाचैनामछन् माया १ त्र्याकाश १ शून्य १ शक्ति १ युक्ति १
ब्रह्मसंयुक्तकुंदामाया १ पृथ्वीव्यादिसंयुक्तकुंदात्र्याकाश
१ जलतत्वसंयुक्तकुंदाशून्य १ संपूर्णासंसार तनुकोसभाव

कुदाशक्ति१ मपुजा गर्नेछ पुजा गर्नेपदार्थ अर्कैछ भन्या सभा
वकुंदा-प्रकृतिकहेकोछ यस्तोप्रकारले पृथकपृथकमिश्रि
तकोर्पचतत्वरपंचधारणावनिश्टछिस्थितिसंहार होई
रहेकोछर संपूर्णयेकैछ दोश्रोछैन ॥ ॥ अासुर्यनामतैवो
केच्यन्धेनतमसावृता ॥ तास्मेप्रेत्याभीगछन्तियेकचात्महनो
जनाः ॥८॥ भन्याअर्थतेयेस्ता व्यापक आत्मास्वरूपभया
कापनिजानीसूर्वहरू वंस्तमाया भंन्याछैन पंचमापरि क
र्मफलकाईच्छाभयाका मनुष्यजोछन् सो तिमरेर अंधेने
युक्तनाकमापुग्छन् तीलोक कुनू भन्याआत्माघाटि कुनूकी
नभंन्यायस्ताओफैमा वारंवार प्रत्यक्षे प्रकाशभेरह्याकाप
नि उस्ताआत्माकन भ्योफैअविद्याको दोषलेगरि उस्तास
वैमाप्रत्यक्षअनिपीयारापनि आत्माकनहोइन भनि ज्ञानम
तिसंस्कारगर्न्याजो छसो तिआत्माघाटिहोइकनमर्न्याजस्तो
२ ज्ञानजस्तो२ कर्मगर्याकोछ तस्तै स्थावरजंगमादिकयो
निमाप्राप्तभैफीर्नुपर्दछ तसर्थयस्ताप्रत्यक्षे प्रसिद्धहोइ
रह्याकाआत्माकन ज्ञानिजनहरूले नेकअजरअम्वर त
थहोईजान्छन् भन्यायेस्ताअफैमा प्रत्यक्षप्रसिद्धभयाका

आत्माताई छोडीकन देखीयाको कर्म्मफलकन ईच्छागर्न्येजो
छन्नु सोत्योमनुष्यपछिर्नभयाकोयोपताअज्ञानपशुकहीं
छ नसर्थत्योपापीतेसैपापदेत्योभवबार विवेजन्ममृत्युको
सिरपाउँछेहिकन वारंवार योपृथिवीमाँफेर्दिरहनुपर्नोतेर्
अंधाकहनोउछ तवब्रह्ममायाइईहोईनयेकेहो ॥७॥ येल्ला
यकेअखंडसचिदानंदअव्ययब्रह्मदेखी आकाशउत्पन्न
भयाकोछ १ आकाशदेखी वायुउत्पन्नभयाकोछ १ वायुदे
खीतेजईउत्पन्न भयाकोछ १ तेजदेखीजलउत्पन्नभयाकोछ १
जलदेखी पृथ्वीउत्पन्नभयाकोछ १ यो पंचतत्व पृथ्विआदिदे
खियो संम्पूर्णपिण्डब्रह्माण्डजीवयोनिस्थितिसंहार
होईरहेगाभुवनविरहेकोछ तस्मात् योपंचतत्वजोछसोहि
मायाकहनाईछमायाभन्योकोअर्कोछैनकिनभन्यानिनेपं
चतत्वजडोकासम्बन्धलेगरिउसमाअखंडसचिदानंदब्रह्म
पनिजीवकहनाईरह्याकाछन्नु तसअर्थनित्यशुद्धचैतन्यब्र
ह्मछन्नुअनित्यमायाचैतन्यजीववोनाईछन्नु जतपनियोसरिक
नचैतन्यकासंबन्धलेब्रह्ममायासदासर्वदासमीपिछन्नुभ
न्याशुतिप्रमाणपनिछआदिब्रह्ममायाजोछसोइईहोईन
येकेहो ॥८॥ अधतमप्रविसन्तीसंयभुतिमुपासते ॥

तत्वभूर्यइवनेजयोपउसभूत्वारना ॥१२॥ योश्रुतिप्रकाराकोअर्थसुनउस्त्राच्युफैकर्तास्वरुपभयाकाआत्मानाईनजीव्मा भयाकायस्त्राआत्माभिमानिभयाकाप्राणिकनयथायोगेविभागगरीयाकाछदापनिआपैकर्म्मवसतेनदेवीयाको छदोफलकोईछागर्दामाअंधकारलोकमाप्रवेसकनजीछनिकोछुटेभन्याचुछाफेरीसरीरबडोछदामाशिरभयाकाअग्निहोत्रादिस्रविद्याकोउपासगर्छनूसोहीकर्म्मानुसारजगतिकेहुनासनछन्याचुनिच्यंधकारलोकमाप्रवेशहोईकनसोसन्सारुपीनगवानवीनाबारंबारफेरीरहनुपर्दछजोतीनोस्त्राकर्म्मगर्दाछदोपनिसोसोकर्म्मकनसमग्रीफेरितत्वज्ञानैमारहछभन्यासोहीतत्वज्ञानकाप्रभावलेकैर्मसेगईश्वरपाईकनआत्मास्वरुपहोईजान्छनूभन्यानेपनिजिवस्वरुपहुईहोईनयेकेहोभनिजानुपर्दछ ॥१२॥

तसअर्थउनैस्त्रदेतआत्माईश्वरदेखीपंचतत्वपचिसप्रकृतिभयाकोवर्णानभकहछसुनस्त्राकाश१वायु१तेज१आप१पृथ्वी१ईपाचमास्त्राकास्कोसर्वमयगुणाछवायुकोनिलवर्णाछतेजकोरक्तवर्णाछ१आपकोस्वेतवर्ण.पृथ्वीकोपीतवर्णाछ१तस्तापृथ्वीकोअंसमायोहोवआप

को अंस अहंकार हो १ तेज को अंस मन हो १ वायु को अंस बुद्धि हो १ आकाश को अंस चतुष्टय अन्तकर्ण हो १ फेरि सब्द आकाश को अंस हो १ स्पर्श वायु को अंस हो १ रूप तेज को अंस हो १ रस आप को अंस हो १ गंध पृथ्वी को अंस हो १ ई पाच जीव के सो सूक्ष्म ज्ञानेन्द्रिय मानय कहे न भेन्ना ते पनि माया ब्रह्म भनु वा नी माया भिन्न छ ये कै हो ॥१३॥ फेरी वायु आकास को अंश हो १ पानि फेरी वायु आकास को अंश हो १ पानि अग्नी को अंस हो १ पस्थ आप को अंस हो १ वायु पृथ्वी को अंस हो ई पाच पनि कर्म्मेन्द्रिय मानय हो ई जीव के भन्ना ते पनि ब्रह्म माया ये कै छ दो श्रोत्र के न ॥१४॥ फेरी सुन षट्वीश कला महा विष्णु कहीं छ १ पची मतत्व माया कहे छ यस माय का उंन कला सँयुक्त हो ई याका मनुष्य सरीर कहे ता हा भित्र चतुष्टय अंतस्करण रहे छ त्यो चतुष्टये अंतकर्ण र आत्मा सँयुक्त पाच तत्व को ता हा भित्र लिंग सरीर कहे सुक्ष्म जो त्रि मय त्रि ब्रह्म पंचीकृत तत्व सँयुक्त भया को यै क सरीर छ ता हा च्यव स्थापनि चार छन् जाग्रत स्वप्न सुषुप्ति तुरीया ४ तस्को नाउं स्थुल सुक्ष्म विराट ई या प्रमाणे पनि ब्रह्म माया भिं न होई न्य कै हो ॥१५॥ फेरी उनै ब्रह्म स्वरूप आत्मा पंच

तत्वलीकार्य्य गर्नालेजाग्रत कहलाईछ नवतत्व सयुक्तका
त्रारिलीस्वप्नाकहलाईछे छवीसतत्वलीसुतना
लेसोहीसरीरसुसुप्तीकुछ सोहीसरीरमा मतावर्ह्यो रह्या
छुभनीजान्योभन्या तुरीयाकहलाईछ भन्याश्रुतिप्रमाण
लेपनीब्रह्ममाया भीन्नछेनयेकैछ ॥१६॥ भोक्ता, भोज्यप्र
पीताह्यत्वासर्व्वपोन्तमवीर्घ ब्रह्मचैतन्य ॥जीवेशानोश्री
ब्रह्मानजगच्चसुद्धि ब्रह्मान्तोहान्यथलावाक्यमे ॥१७॥ अर्थले
भोक्ताभनुमायाको भोज्य भन्याजिवप्रपंचबान्यावस्तुहो
प्रेरिताभन्याकोईश्वरहोईनीनूलाईभीन्नरछनभंछनईनीन
केबलयेकैब्रह्मछनदोश्रोछेनकेसागरीभनौंतान जस्तैउ
नैयेकैआत्माको मनबुद्धीचीत्तअहंकार भैरह्याकै ईश्वर
जीवजगतपोनानायेकै आत्मादेखी होईरह्याकोपोजगत्र
जोजतिछ केवलयेकैब्रह्मदेखी होईरह्याकोछतसअर्थखै
लरमायायेकैछ्डुतियेछेन ॥१७॥ जस्तैसूर्य्यरधुपधूवारसू
र्य्यडुईहोकीयेकैहोतस्तैमायाब्रह्मभनुपनिडुईहोईनयेकै
हो। जस्तैसुवर्णरगहनाडुईहोकीयेकैहोतस्तैब्रह्ममाया
भनुतस्तैडुईहोईनयेकैहो जस्तैसमुद्रसमुद्रकोतरिंगडुई
होकीयेकैहोतस्तैजिवब्रह्मभनुपनियेकैहोभिन्नहोईनअ
थवाहेवेदधारीहोयेकयडिहोईनभन्छौभन्याब्रह्मकोरजिव

को स्वरूपक स्तोछ तवमताई भनिवुझ्छ यदि होईनहामीलेता
भनिलेव्याकोमात्रहो भछौ भन्पाश्रुतिप्रमाराा सुन ॥१८॥ प
तोवाईमानि भुजानिजोयेनि भन्याश्रुतिकोप्रमाराा सुनमानि
सदैनबुझीकीनकुछौ पानीमाकोभीजाउनुरचीसोकुईहो
कीहोईनभन्याब्रह्ममायाभनुरजिवशिववोलीभेदमात्रहो
भीन्नछैन ॥१८॥ ब्रह्मैवसर्व भूतानीजायेतपरमात्मराा॥न
स्मादेतानीब्रह्मवभवतिमवधारयेत ॥१९॥ येस्को अर्थसनौ
योचरात्रसंपूर्ण भूतघारिामा परमात्मा स्वरूपनगरी भुनै
येकैपरमेश्वर ब्रह्ममात्रछाकाछन दोश्रोछैदैछैन तस्मात
जान्याहरुको ब्रह्ममाया भन्याझैत विद्याहोडी संपूर्ण ब्रह्ममा
त्रछन भन्याधारराा गर्नु ब्रह्ममायाकुईहोईन येस्माकेशोथ
तिप्रमाराा सुन ॥१९॥ यडाद्यैवबतस्मिनुदरभरमरकम्
नेअव्यतस्माभयभव ॥२०॥ श्रुतिअर्थ ॥ छोटोबुद्धीभयाका
मनुष्यमात्रयेकैअद्वैतब्रह्ममा जीवात्मा परमात्मा अन्तरगरी
मध्यानगर्न्याकुन ध्यानगर्नेपदार्थता अर्कैछन भनीउपास्य
रुउपासकरकरूपभेदलेभयाकामूर्धमनुष्येकनमात्रनाना
भयकोभावीईछ्यैकैछन भन्याताई भयकोमाझ दैदैछै
नन ॥२०॥ केरीआयातिसुनउनेब्रह्मदेखीतीनतत्ववन्याको
तउपदत्वंपदत्असिपदत्ततउपदभन्याकोमायाहो

त्वपदभन्याकोजीवहो १ असिपदभन्याकोब्रह्महो १ जीवको
अंसतत्वहो १ तत्वकोअंशचैतन्यहो १ चैतन्यकोअंशधैर्य्य
हो १ मायाकोअंसतमहो १ तत्वकोअंसस्थूलहो स्थूलको
अंसजलहो १ जलजीवकोअंसगुणावीर्य्यहो १ तमगुणा
अग्निहो १ रजकोगुणरक्तहो १ केरीजीवकोनामपाच्छन्
जीव १ जोति १ सुत्रात्मा १ अजरात्मा १ ब्रह्म १ जहोदेखीउ
त्पन्नभयाकोहो ताहीतयेकैछन ब्रह्मकहलाईछन १ आ
त्मालिनभयोभन्या जिवत मुक्तकहलाईछन अमीमत
त्वमानिसबुद्धिजोहो सोहीजीवहो अकोहोईनन जैसे
यकेबुद्धिमानबुद्धिचिंतअहंकारभैरह्योकैफेरीसुन
अतहर १ जहद १ जहर १ अजहर १ भन्येकोब्रह्महो १ जहद
भन्याकोमायाहो १ जहदभनेकोज्ञानहोयेस्ताईनीन ब्रह्म
मायाज्ञानपनियेकेहोदोश्रोहोईनभन्याश्रुतिप्रमाणछ
॥२२॥ सुचनात्र सुत्रभिन्याकोसुत्रनामनरपऽ॥ तन्सुत्रेविदी
तेयेनसविप्रोवेदपारगर ॥२३॥ तेनसर्वमिदंप्रोतंसुत्रमानेगरा
ईवततश्रुत्रभाद्योगीयोगवित्तत्वदर्शिभीवान् ॥२४॥ वहिसु
त्रतेजोविद्धनयोगमुत्तमंसंस्थितं ॥ ब्रह्मभावमयसर्वधारूप
मसोचेतना ॥२५॥ भन्याकैरीश्रुतिकोअर्थसुनउनैयकैकेव
लअंतर्य्यामिब्रह्मदेवीउत्पन्नभयाकोब्रह्मसुत्रकनधार

नागर्न्याः मनुष्यमात्रजोछन् सोवेदवेदान्तमा पारगतगयाको
विप्रकहलाउँछन् जसैयेकै सूत्रमा मनिहरू गुथीयाकोझैं छन्
तस्तैउनैआत्मारूपी अंतर्यामि ब्रह्मसूत्रमा सँपूर्णचराचर
उनैरह्याकाछन् भनीजानि सोही ब्रह्मसूत्रकन धारनागर्न्या
योगेश्वरमात्रयोगमा पारंगतभयाका तत्वदर्शिझैंछन् तव
उनैमात्रगुरुझैंछ अर्कोगुरुहोइन यस्ता उत्तमवला शुत्रमा
स्थितभैरहन्या योगेश्वरलेवाहीर धागाका शुत्रकेन त्यागी
केवल उनैचैतन्यब्रह्मसूत्रकन मात्रधारणागर्नुभनीब्रह्मा
ले ब्रह्मोपमिबद्भन्या वेदान्तमा कह्याकाछन् तसअर्थब्रै
ह्यमाया यकैछन् दोश्लोकैन ॥२५॥ हृदयछोन्नमोंकार घं
टानादविशितवत् ॥ प्राणोनोदिर्घतँनाद अर्थपुनसम्वे
शयस्वयं ॥२६॥ भन्याभगवत्वाक्यको अर्थसुन ॐका
रभनेकोजोछसोब्रह्मझैंछ तस्मात्तीं ॐकारकन प्रा
सनवाधी घराठाकानादकारिकाझैं छुनाई प्राणायाम
रूपीनादलेनिनै ॐकारकन कमलकानालकातँतुझैं
दशमस्थानपर्य्यन्त माहादीर्घसोरतेगरीईथाईलेजा
नुफेरी तेस्मात्नाले हीनहोईयाकार्य ध्येविंडकन मुला
धारदेखी आज्ञाभगरी मुछनिनकमलकाकमत्मा
शुक्ष्मतँतुझैंगरीईठादेखैगैसम्मप्रकाशगरीकेरीघण्ट

कानादकारन्कारध्याकाकै उदात्तनादनेगरीकेरिस्वहिस्थ
त्मातीऊंकारस्थिरगर्नुदिनपतिनिनुकालयस्ताप्रकारैं
५।७।८।१०।२५गरीवेधाउदात्तधाउदैवहनरिऊंकारपुग्पा
पोन्नकरौंअज्ञानिकोपनिशक्तिकुराडलिनिजाग्छत्योक
राडलीनीजाग्पेपछिवेनुआदिदशविंधकानादलक्षेनेसुन
उत्पन्नहुँछन्॥२६॥त्योदशवींहुकोनादलक्षणासुनपथ
मचिर्णितिचौंचिनिगात्रं१द्वीतीयेचिनिनिनितेगी
चभजनम्२त्रितियेचरागकारस्वेदनंपनि३चतुर्थसं
यनादकंपनपशिर४पंचमेतंत्रिनादश्रवमेतालु५ष
ष्ठमेस्थाननादस्मृतनिषेवर्नंहसप्तमेवेनुनादोमुछवि
ज्ञान७अष्टमेमृदंगनादोपरावाचस्तथा९नवमेभिरि
नादोदेहदिव्यचक्षुस्तथा९दशमेमेघनादोपरब्रह्मभवे
हुन्छात्मासंनिधौ१०यस्तापकारकानाददशविंहुसुनेपछि
आफ्नास्वरूपपाईनिश्चयभैस्थिरहोईजान्छयोऊंकारहु
पिकर्म्मयोगाभ्यासगर्दामानुनआंयाअजुलाऊंछ१अदो
आयादेहकुर्दछ१आडआंयाधातुगिर्दछ१हरियाआंयव
हलाईछ१हरियोमध्येपटानकोभाजिमात्रयानु१तेलया
योआङ्गुम्छ१मुखमाफोकोउथ्छ१महिआयाकफहु
छदहिआयावाठहुँछ१काचोआयापित्तहुँछ१पिरोआयेछ

धातुफान्छ१ अग्नि गर्म्मिणाया चन्दुकलाको शक्तिहन्छ१ व
लघन्छ१ चिसोथाया अग्निमर्छ वायुवर्धछ१ आगाका न
जिकमा नाद प्राणायाम गर्या व्याकुल चित्तभै शीर फुटि
मरणताई आश्चर्यकोहि रहैन १ तस अर्थ नाद प्राणाया
मगर्दामा आगो नकेछ१ वत्तिको ज्योतिपनि हेर्नु अथवा
ताहा गर्भिको परिश्रम पर्यो भन्या गरम् पानि मर्दन् गर्नु भै
सिकाइदिलाई गर्माईफेरि ठिडा गरिथानु ताहा तेजन जर
घुम्न लाग्यो भन्या फेरि भैसिकाइदिइ दिइदैको फिर
स्नेत थानु फेरि सर्दी भयो भन्या गाईका दुधमा सुथो जुवा
नुजाइफल गरम् गरिथानु वायुवर्धो भन्या मुगिको थि
चरि वियानुन् सुथो जाईफल मिलाई आफ्नो देहजतिको
गरम् गरिथानु मंडाग्नि भयो भन्या ठिडि भात्मा घ्यू मा गर्मी
ई आफ्नो देहजति गरम् गरिथानु प्यास लाग्यो ताता पानि
थानु विसेम् भात्या दा पुथम सालि चाउलको भात् पुरानो
गङ्गको रोटी दाल्मा मुगि मोटर रहर चिज्रो मा घ्यू पिरा
मा मरिच सुथो नुन्मा सिद्धो सामर थानु मिथामा मिश्री
स्वानु साधनमा कसै साधन गर्न्या हवस्लाग नि विघ्न हुवैन
अर्थात् कसो भन्या थानामा योशरिर विचार गरियाकै हुँ
विघ्न हुवैन विना विचारने थायात सर्थयो शरिर कच्चा छ

मुलवंधनगर्नु मूलवंधनभयाकोआसनकोउनैहो भनौंता
त पद्मासनबाधी पछाडितीरहातहुवैतगी जुनपट्टीकोपाई
उसैतिरकाहातगरी हुवेपाउकोबुढिऔंठापकीजतिजतिस
कोउतिर अभ्यासगर्नु चिमुकतोईबस्थास्थलमामिलाईना
शाग्रमादृष्टिदिरहनुर गुरुनेबताएकोध्यानगरीरहनुजो
छसोहि मुलवंधनु भंछन् फेरिचन्द्रसूर्य्यकामार्गतोईदिन
चन्द्रनात्मासूर्य्यवेरावरगराउनुसकोभन्यापनिउत्तममूल
वंधहो भनेकोछयोशरिरकाक्रियानेनानारोगुउत्पन्नहुँछ
त्तसअर्थ मुलवंधनुगर्नुपर्दछ योकहिआयाकोक्रियायो
गपनि जाहासम्म गुरुकोपानभै आत्मानुसंधानहुँदैनता
हासम्मयोक्रियायोगनगरिरहुँदैन तबश्री गुरुपार शास्त्रोक्त
आफुआनुभवेउतिकोपछीमादमा यहुँदैअद्वैतआत्मा
बैंडाकारभयोभन्नातोभय आयाकासम्पूर्णकर्म छोडीदी
नुरययुर्वेदकावाक्यसे अरवैंअहंब्रह्मोस्मि कुरवंब्रह्म
भनेकावाक्यकेकोअर्थको अनुसंधानगरिउल्लाआकाश
झैं सम्पूर्णमा व्यापकभयाका आफ्नोआत्मार्थ गुरुलेकहिग
याकोउनै कुरवंब्रह्मतमहिरह्योछु भन्नाअरुवैंब्रह्मको धा
रणागरि तीसंपूर्णाकहिआयाका कर्मकनछोडीदिनुरु॥
२॥पात्पृथिव्यानिरञ्जनपृथिव्यामनोमयपृथिवीदेवस्य

पथिसरिरयेपथिमानरिमयः॥२८॥ भैन्याशुनिको
अर्थसुनयस्तोयोपृथ्वीआदिचराचरबनायेरहुसैमाफे
रिउनैअन्तरज्यामिरूपतेपरमेश्वररह्याकाछन्भनित
इपथीघनिजान्दैनइपथिमाअन्तरयामिरूपतेपरमा
त्मावैल्लरह्याकोजीछभन्यायहिआत्माकृपासंपूर्णाजी
न्याभयोकापुरुषमात्रयोपथिआदिसंपूर्णाचराचर
मार्इनैपरमेश्वरअन्तरज्यामीरूपनेरह्याकाछन्भनिजी
न्दछन्अर्कोजान्दैनन॥२९॥सर्वंखल्विदंब्रह्मन्याभै
भदशर्व॥अन्नदेवताद्वितिनादर्थअविदितादंखी॥
३०॥भैन्याश्रुतिकाअर्थसुनयोजोजतिचराचरहुछसो
पूर्णाविश्वउनैयेकब्रह्ममात्रहुरमायाबलभैन्याविस्मय
दोथोहुदैनब्रह्मताआत्मासव्दैतमात्रकहिछअर्कासव्दैत
कहिदैनतसर्थजाराखैमतिनैअद्वैतब्रह्ममाप्रतीतहुदैन
ताहासंमत्योज्ञानिहुभैन्याअँधेरहुछजबतश्रीगुरुकापा
कयनेरबधियावेदान्तशास्त्रनेअद्वैतआकाशजस्तोव्याप
कआत्माब्रह्मतमहिरह्याछुभैन्याप्रतीतपारिजबयोकै
मावुल्लकोस्वरूपअनुभवहुछतबतस्कोभांनीछुछअरु
तदैनं॥३०॥यस्मात्परंतंनास्त्यपरंतयस्मान्नाणीयोनज्यायोऽस्तितंइस्यावै

श्लोकरूपामितितत्वविजानू॥२१॥भंन्याअर्थसुनयसाप्रमा
णनेबंसजोग्याप्राणितपमतनाईमात्रसोचोमीदछ दैतवा
दीमूर्खहुतसोमतकनभयनथहाईछ्यसेकारनज्ञा
निहुकाअभिप्रायेमतकोहीणईदैननूतसअर्थज्ञानि
हुकामनुयोमंपुर्णाब्रैह्मैहोभनीमोनुजोछसोहोईकी
सिद्धान्तछ्यसानत्वजान्याविचछैनहुतेतयोदेखीया
कासुनियाकाजानियाकोजोजनिहोसोसंपुर्णादेहभि
मानिजिवमात्रहोभनियोकेनकेनामाशुनिलेकह्याको
होतसर्वब्रैह्ममायायकैहाइईहोईन॥२१॥यसेप्रमा
णमायकेवुलदेखियेचरि१भुचरि१चाचरि१अगो
चरि१उन्मनि१ईपाचमुद्राछ्रवतमानभैरह्योकाछ्मु
खमोवैचरिछ्द्रनाकमाभुचरिरहछ१नेत्रमाचाचरीरहछ१
कानमाअगोचरीरहछ१मनमाउन्मनिरहछ१ईपाचमुद्रा
यकेवुलदेखीकनोनैपनिजिवब्रैह्मयेकैहोइईहोईन॥२२॥
सहोवाततत्तैत दक्षरब्रैह्मविड आविवदैत्यस्थुलअसुक्ष्म
मेवमहस्यमदयमनोहीनमरसि॥ईक्षामयमनमयैते
जस्कैआत्मनमयअमत्रैषमयानिपादमनंनोरनवैत्व
नइहातिनकिंचनदहातियेकधैनमनुदृश्यतइप

मेपंचधनिरजपरआकाशदआत्मामहावंधुमनुसेवासुद्ध
स्वामः॥३३॥केस्थितिअर्थसुनयस्तोहैनब्रह्मकनजोन्या
जोछसोहिब्रैलहो ब्रह्मकोरूपअर्केहैनतिब्रह्मेजोन्याहरुले
सोहिब्रह्मकनमान्छअधिवंधनगर्दछन् अर्कालोइत जानि
देख्दैपनिदेख्छेनभनिगर्गाचार्यऋषिजोछन् सो यज्ञव
ल्केएगमाऋषिकनकहँछन् तिब्रह्मकस्ताछनूभनिसो
चूडामागर्गाचार्यआज्ञागर्छन् तिब्रह्मेअतिनथुलोनसानु
नछोतोनलामुनरातोनकालो यस्तासंपूर्णावेवहारादिले
यस्तोछभंनुनकुनालेमनोमयईच्छामयतेजमयप्राण
मयकिनाडिपनिनभयाको सुन्यभिचवाहरभन्यावेवहा
रपनिनभयाकासंपूर्णावस्तुमारहितादृष्टिपनिनरह्याका
भिचभन्याकाबेवहारपनिनभयाकाकुनालेअतिचंचलध्या
नधारणागर्नुनकुन्याभयाकायस्तोविनारूपकारूपभया
काब्रह्मकनश्रीगुरुकाकृपातेगरि येकवेरमात्रदेखुपा
योजभन्याबडोअज्ञानिन्योअज्ञानमनलेधोईनोतेगरि
उस्तोआकाशजस्तोपरब्रह्मआत्माकृपिकुवलाईपनियो
मनैरूपिआकाशमामनैलेहेर्दामनैलेदेख्छभनिद
धदाकुरापनोभवेदसाक्षामाकह्योकोछनमर्थब्रह्ममाय
यकैहोदोश्रोछैन॥३३॥नेहानानास्तिकिंचनअविज्ञान

विज्ञाततां करोति ॥ यद्यदेशो नेति नेति भन्त्वा मौनी भवति यई ना
नेवपइयति ॥३४॥ भैन्या फेरी भुती को अर्थ सुन यो संसार मा सी
सार जो को हो देखि छ सुन्य को छ सुन्छ सो सँपूर्ण लेई न हो
ई न भैंडा भैंडा बा को से य जोर छ छ सो ही ब्रह्म हो भैन्या वो थ
भये पछी ज्ञानि जो छ सो मुर्ख जस्तो हो ई जो छ न मुर्ख जो
बडो ज्ञानि ज्ञानि जस्तो हो ई जो छ य सै नेमि न जी न्या जो छ न्
सो ने ति ने ति वाक्य ले त्यो हो ई न भैन्या ई पदेश गर्छ जो यो
संसार लाई सत्य नाना लाई मीन्द छ न सो त यमराज देखि म
न पाउँछ न समर्थ माया ब्रह्म ये कछ न दो ऊ हो न ॥३४॥
तप्रथमान्नमस्पउभेकुर्वेअनुसंचरन्ति ॥ पुर्वाधरांचै
वमैवयपुरुषयतानुसंचरन्तिस्वप्नान्तरान् ॥३५॥ यद्व
विज्ञानेनभस्मरन्तिगात्रंकृत्वात्मक्रतुमात्मानंदस्वरूप
भवन्तिनस्यस्वैरेषुकामचारोभवन्तिअहरहरेयविदुस्वर्ग
लस्यविष्टपंनोवदन्ति ॥३६॥ भैन्या शुती अर्थ फेरी सुन ज
स्तै महानदिको बडो माछो जो छ सो त्यो नडीका दुबैतर माआ
उदाजोंदा बेल्दा छौपनि घारजादामा ये कचार आउँदा ये
क ऊँछ को ऊँदैन तस्तै ब्रह्म माया भनुपनि नाम संज्ञा मात्र छ
भिन्नछैन यस्ता प्रमाण गरि ब्रह्मज्ञानि हरु जो छ न्सो ब्रह्मै मा
रतिरहँछन् आफ्ना आत्मा ब्रह्मै मा क्रिडा गर्दछन् आत्मै

मा मिथुनभावरायनेजोछसो ईनेलाई स्वरानकरुनाउछ
नु नलर्थ उनेजोछसो मनाब्रह्मरह्याछ भन्यानिश्चयैले आ
फ्रा स्वरुप फुनाने योसपुर्गालोक आफ्नेईच्छालेगरीछुद
छनु उनैलाई माया ब्रह्म भन्याभ्रम रहैन यसैले यैकदेव
नाले ऐश्वर्य्यपनि ईच्छाराख्दैननु भनाले ब्रह्मामाया
यकेछनु दोश्रोछैन ॥ ६६ ॥ तेंडिदेस्वं मायावेद ब्रह्मा
हमस्मी ॥ सईनित्य सर्वस्यात्मस्यत्रदेवानु स्वेज्ञात
भुन्वे ॥ ६७ ॥ स्या सर्वात्मा योयामर्थ देवतां सुपास्ते
सग्रहे मन्योभीती फुनाले मनुष्यकोदोपहोको पशु
कहलाउछ मनुष्यहोईन भनीतेपनि ब्रह्ममायायकेछ
दोश्रोछैन ॥ ६७ ॥ गुडखंडसकराघ्रानिनोस्पुविक्रीत
योयेथैवेक्षेोकपुरकंकनाद्यायथैवहेमोविधामोप
थकपृथकयात्रोपदुपादानंमेकमुआमडव्ययम्
॥ यैठैवमुज्पराडींनाविनाब्रह्मरोपस्तदस ॥ ६८ ॥ भै
ल्याश्रुतिको अर्थमन जस्तेयकटबुदेखीगुडोगुडआ
डचिनि बोलामिश्रीकालुफीनाउभयाछैयेकआत्माभ्रं
नर्म्यामि देवीयोनानाविश्वसंसारवनिरह्याकोछउसै
यकैउषुका नानारसवन्याछै एकैमुवरणदेखीपनि
बाजुबालाकुराउटीनरीभनुनाथईत्यादिनानाअनेकभेष

भयाछैयेकै हुन्न सत अविनदेखीपनि जस्तै माताका घडा
दिखिबे आसमारह्या मा श्रीसूर्य्यको प्रतिबींब घरघडाडीभौं
नपर्नाते अनेक भाडाबँडाछैन तस्तै उनै अंतर्यामी परमात्मा
देखीपनि यो पुर्णाचराचर उदयहोई रह्या जाबेश्वेत्थतेति
बेथुवत्स ॥१८॥ फेरीश्रुतिको अर्थ सुन ब्रह्मो आसर्य्यको
जगत सोछ सो प्रमाणले बीचार्दा तमाया स्वरुपमात्रभे
रह्याको रहेछ भछन् जो या मुनिहरु जोछन् सो तपस्काल मा
जो जिव जोछ सो माया वनि भुतीरह्याको पनि श्रीगुरुका छ
पाले सकल व्यापक ब्रह्म स्वरुपको हो ईजोछ न समर्थ त्यो बीचय
हेर्दा मानिपुरुष बनाई ईन्द्रादि देवतापनि अग्नि मादि गरि
याका ब्रह्मसि द्धिलिया दिदाकु भन्या अभिश्रापगर्छन् मुनि
मुनिका भयेले उ भने कोहो समर्थ ना कुदैन येस्तो ब्रह्मभा
बकुन्या मनुष्य जो छन्सो सँपूर्ण देवताहरुका पनि आत्मा
स्वरुपहो ईजोछन् अरु सुर्व प्राणिकाको गर्नुपर्छ न समर्थ
जीवहुँदाय कैले भनि ब्रह्मभजन गर्नलेफेरि ब्रह्म भजन छो
डी ईन्द्रादि देवताको भजन गर्नुलाग्यो भन्या त्यो मनुष्यफेरि
यो भन्दा योजको भन्या बुद्धिको छ न समर्थ दैन विचार छोडी छोडी
माया ब्रह्मय कैले भन्या विचार सिद्धौल च्यकेसिद्धीछैन मा
याब्रह्मय कैले दोश्रो छैन ॥१९॥ ब्रह्मो मेकले सुब्रह्म स्वज्ञाता

साक्षिसदाव्ययतऽहंनगुसँडोविचारस्यथमिदम॥वैमै
वाहंक्षमसीतंसच्चिदानन्दलक्षणानहंदेहस्वमडोज्ञो
नमित्युयतेवधे॥४०॥भैन्याकरीश्रुतिकाअर्थसुनानो
अर्केविचारछोडीअहंमयकेजोरत्याछुसोनिश्चयसुष्म
अहंकाणडिहंकनपनिप्रकाशगनेभैरत्याकोरत्याछुफे
रिमजोछुसोअव्ययअविनासिसत्यभनेकोपनिमैरत्याछुनि
देहनिश्चयेपनिमहिरत्याछुभनिविचारकाविवेकविचा
रत्रैहंमजोछुसोसमोसौनपूर्णाछमैकुंनस्नेसीपुर्णाछु
पाधीवीरहीतभयेकोपनिचिदानंडपनिमैकुंअहंब
त्यास्त्रीभैन्यामहावाक्यनिश्चयनेपनिमुजोछुब्रह्मकुन
असत्यदेहमहोईनभनिनिश्चयेगर्नुजोछुसोहिज्ञा
निहोईतज्ञानहोईनभनिअखंडब्रह्मभयेकोआत्मान
त्वजीन्याज्ञानिनेकेहकाछदापनिब्रह्ममायावोलिमात्रछ
डुईछैन॥४१॥स्वात्माश्रुडमुर्खत्वमुक्तापुत्रपावचपु
रुषा॥देहात्मनसदाकारंछुडसर्शभयाहसो॥४२॥ब
हेवस्मीतिसङ्कल्पनिरानैम्बनयाप्तिति॥ध्यानमध्येन
विख्याताप्रमनन्दयीनि॥४३॥भैन्याश्रुतिअर्थसुनहे
मुर्खदेहात्माबादिहोश्राफाआत्मास्वरुपकनतपस्यो
दर्शनरसमायेतातश्रेसोहात्मास्थुतिकायुक्तनेगरियो

देहमा देखांतिनभै देहेमारह्याका अंनारज्यामिआ
त्मालाई सदा सर्व्वदा बेवहारकारन संपूर्णामापका
शभै फेरि आंफेमा साछिस्वरूपले रह्याकोकन जांनु
न शुतिकायुक्तिले विनायोर्मसारि नेत्रले देखना
हाई अुजोग्यछ योग्यछैन तसर्थ मनबुद्धिरह्याछु
भन्या सछतिलेगरि सदा सर्व्वदाजस्कोचिन भिराख्नै
भैरहेछन् तसैकन विध्यान ध्यान सव्दले होभनिया
कोछ तसै ध्यान सव्दले गरि अुहैन परमोन्नदि
न्याहोइजीछ नसअर्थ बंल्नजिवइंईहोईनयंकेहोन॥
४३॥ स्यवंवेदाहं ब्रह्मात्मिसईव २० सर्व्वध्यातेतप
स्यहिदेवा अंनाभुंत्वा ईमंतआत्मा स्वर्गी२० संभाव अंत
पवन स्यात्तिपुंन्यपापजंनतपा॥४४॥ भंन्याश्रुतिको
अर्थ सुनजोनपुरुषमता निश्चयगरेतकेवलबंल्नेछु
भनी आफ्ना स्वरूपजान्दछन् उनैकनमात्र योकहिया
को संपूर्णाफलआदियेकफुनालेगरि अधिगरीआया
कोफुनालेआंजफेरिपाउंछन् अधिगरीआईआंजफे
रिपायाकोकोटिउपायेजोजतिछसो संपूर्णालेपछुन्
नसकनाले तिनदुयदिनसकतैन आफ्नासोआत्मालाई
निश्चयेजानेकोछभन्या उन्कोमहीमान ईछैनवाहि

हुन्का देवताहरु पनि येला कुन् भैंसकोतैन तास
अर्थ तिनलाई मैपुर्‍याकोहि आयाका पापपुण्यले इखदि
नपनि सकेतैन तबश्च माथायकै हो भन्या श्रुतिप्रमान्
सोहछ कुठोहैन ॥४४॥ उहँश्च यते तेनरति तेनकृतान्
तेतपान् त्यवंस्तेतेन भवात् ॥ तत्वमस्यादि वाक्यास्या ज्ञा
नोजगतो भवाइ श्रुन्सुक्वरूपस्य ॥४५॥ भैन्याकेगी श्रुतीको
अर्थसुन प्रथम सुर्व हैतवादीहरूलेत सात्वमाहीकह्या
को पापपुण्य इई विचारगर्नु निमित्त बडाआत्माजान्यो
गुरुकासरनमाजाई इइकाम गर्नु कोनकाम द्वीभनेता
त अधिवेदांते पहुनुर श्रुज्ञानदेखितरिछ तवअधिग
रि आयाकोकर्म्मकेरि गर्नेकर्म सिइवैकर्म्मको नाश
भयापछि त्यहाँ मताबलेर ह्याछ मतारहिनछ भैन्या
आफ्ना स्वरूप त्याकेजान्दछ तोजाने पछि नोमास्त्रे
दोकहि आयाका पापपुण्यको तापरहँदैन भनियो छ
हदाहुन्मश्रुतिप्रमाणछ येश्लोक वेदान्त तत्वमसि भैन्या
अर्थनजान्या भयाकाहरुलेश्रज्ञानि द्वैतवादीहरू निमि
त्तजोछौ योजगतामा सुत भय कावेदले पाप्पाश्वर्जो
भवति भनिकहेका वाक्यमा सत्यबुद्धिगरि केनमान्द
छौ मान्नुपर्दैन स्वर्गमाजाई अपसराहरुसँगको वे

वहारगेछला यज्ञगरिभंछभनि भंन्याभयेका मुर्व
कासुकको वातमाकेन मुन्दछो नमुलभंमा वाक्य
वेपनि मायाब्रेल्न भंनुहुईहोईनयकैलो ॥४५॥
तेचे नत्पुरुषस्वप्नस्वप्नकिथपश्यंति अस्मिंप्रागायेव धा
वंतिनैर्नवाअस्यसर्वेनामसिसंहोवंतिरूपंसहाएयेनि
श्रोत्रंसर्वेसहापतितसर्वेध्यानेसहार्यंतिकोनंसप्रदाप्रति
वोधेयंथाग्नज्वेलनाद्विस्फुलिंगाविप्रतिसोरत्यवयेमेवैतस्मा
तेमनप्राणापथथंविप्रतिष्टेप्राणेभ्यादेयादेवेभ्यालोका
॥४६॥ भंन्याश्रुतिको अर्थसुन जौनसमयेमात्योअङ्गेनपुरु
षजबैनतवेपापुरुषस्वप्नादिपनिदेछेनतस्कालमाप्रा
णादिहरुपनिताहिरव्याप्का२नामा२लेगरिनाहि२लयेनि
नकुछन् नेत्रपनिरूपमेसंगभयाकाछडानाहिलयंतिनकु
छन् कानपनिसंपूर्णासब्दलेसंगभयाकोछदानाहिलयंति
नकुछ मनपनिसपूर्णाध्यानादिनेसंगभयाकोछडानसे
मानयेतिनकुछन् जवत्योपुरुषकारंणासमेतेगरिविर्
कुछन् नवत्योजसैवल्दाअग्निदेखिस्फिल्कारुथिदछन्न
लैत्योआत्मास्वरूपदेखीमनकोउत्पन्नकुछसोमनकोसं
गभेप्रागाहरुउत्पन्नकुछप्रागादेखिदेवतादैत्यमुनिमनु
ष्यजिवायोनिस्वर्गादिसृष्टिस्थितिसंहारसंपूर्णाउनै

अद्वैत आत्मा प्रभृ दोषि नरचिहू होई एक कोह भनि भैना
लेपनि येहि को पितनामा श्रुति प्रमाण लैपनि जिवरात्रि
व ब्रह्म रमाया भनु जो छ सो माया ले ब्रह्म माया इई होई न
॥४६॥ अद्वैत नय रूपनि ननुत द्वितिमा स्मि अनो विभक्ते
नेय स्यंति साध्यति ॥ तद्ग्रथे ह कर्म्म चितो तो को क्षियते
यद्यमे वात्र पुण्य चितो नो क्षियते ॥४७॥ भन्या श्रुति को
अर्थ छन यस्ता अद्वैत आत्मा लाई द्वैत देखने मुछ अं
धा कन वारंवार यो भव वाट वि संसार के हू विश्राम न पा
ई फिर्दै रहनु पर्दछ मुक्त कुना को अपगास के हू पार्दै
नन् जस्तै महा मूछ अज्ञानि पनि ज्ञानि जस्तो या संसार मा
आफुले संचय गरि या का कर्म्म जो जति छन् सबै पूर्ण दै
छाड्दै छैन यसै लोक मा नाश हुँदै न स अर्थ आत्मा भु
संचये गरिया का सत्य गुणादि कर्म्म ले जो त्य पुण्य लोक
जो जति छन् सो सं पूर्ण उपनि यस्तै प्रकारे नाश हुँदै न र
हँदैन न् भन्या प्रनि ब्रह्म माया यके हो इई होई न ॥४७॥ प
त्रै नान्य त्वरूपति नानेछ नेति नाया द्विजा ति न् दत्त्वयो
वेदान्त सार्तय चय दनेते मन्त यर्था आत्मा पहन्त वा पावि
तरोमृत्यु ॥४८॥ भन्या श्रुति को अर्थ सुन जुन पुरुष ले आत्मा
व्यरिक्त अर्को देख्दा पनि देख्दैन सुनाउ पनि सुन्दैन जा

दापनिजोदेन अर्कोत्योपुरुष विवेकिकोपनि अतिवि
वेकि यहाईछ केरि अर्कोदेख्छ अर्कैसुन्दछ भन्या तो
अज्ञानिजो छ सो तेहि मरण धर्म भयको अज्ञानरूपि
आत्माने मारि येको छ त्यो पापिको वारंवार जन्ममृत्यु
छुट्दैन भनि येहि ईडोनामा श्रुतिले कहनाते पनि ब्रह्ममा
यायकैहो इई हो ईन ॥४८॥ ब्रह्मैसर्व भुनिजोये तेपरमा
त्मन ॥ तस्मादेतानि ब्रह्मैव भवति त्ववधारयेत् ॥४९॥ भन्या
त्मन ॥ तस्मादेतानि ब्रह्मैव भवति त्ववधारयेत् ॥४९॥ भन्या
अर्थ सुन योसम्पूर्ण भुनप्रानिचराचर माकेवल परमात्मास्व
रूपलेगरि रहेपरब्रह्मरह्यो को छ दोश्रोहैन तसर्थ जोन्याज
नले योचराचर भुतप्रानि जोजतिछ सो सम्पुर्ण हुनै परब्रह्म
मात्रछन अर्कोहोईन भंन्या श्रुतिले भंन्याले पनि ब्रह्ममाया ई
ईडेनयकैछ ॥४९॥ स्वल्पमप्यतरं कृत्वा जिवात्मा परमा
त्मनि ॥ एसैनिसैनिमुछात्मा भयतस्यो भीन्नाभित ॥५०
॥ भंन्याकेरि श्रुतिको अर्थ सुन अति मानुछो तो बुद्धिभ
याका मूछात्मा नुयेतेमात्र येला अद्वैत ब्रह्मलाई जि
वात्मा परमात्मा भंन्या झैन भेद ध्यानगर्नेकुरे ध्यानगर्ने
पदार्थ वस्तु अर्कैछ भनि उपास्य उपासक रूपभेद भये
का देहात्मालाई मात्र भयको भासित छ भन्या अर्थले
पनी ब्रह्ममायाभंनुयकैहो उईहो ईन ॥५०॥ यडाह्यवैव

चेतस्मिंसुदरभरत्र॥करुतेअथतस्यभयंभवति॥५०॥
भंन्याश्रुतिअर्थसुनऋलेब्रंह्मरमायाभंन्याञ्चविद्यातेगरि
इईसरीरपनिश्रृष्टिस्थितिसंहारको योभुवनभैआफै
मुनिरहैकोभुलाउन्याभुल्न्याअर्केछैनकोईइईस
रिरभनौलातयकैकुतत्वकोस्थुलसरिरयकनवतत्व
कोसुक्ष्मसरिरइईइईसरीमापनिपैचुतत्वकोसरि
रलाईनिषेदगरिनवतत्वकासुक्ष्मसरिरकोपनिवासनो
जानित्यागईछतबआफैनिर्वानधाममापाप्तहोईजाछ
भंन्नातेपनिब्रंह्ममायायकैछदोश्रोछैन॥५१॥येसै
गरियस्थुलशरिरकैनिसेोह्मसुखदुखमानपमानर
सुक्ष्मसरिरकोबासनाअंतकर्णमारहेनभन्यासोहिजि
वमुक्तयतेकर्म्मकहाउछअर्कोलाईअतकर्म्मकहोउदै
न॥५२॥फेरिसुनउनैब्रंह्मवाचापनिचारछेनःक्षमा१प
ऋपनि१मध्य१वैखरि१श्रोतालाईस्राकहिछनेचकनः
पस्यतिकहिछ१स्वासकनमध्यमाकहीछ१वाचाकनवै
खरिकहीछ१ईन्कोपनिचारनामगर्नुपर्छ॥५३॥फेरि
काम१क्रोध१लोभ१मड१माश्चर्य्य१मोह१येसातव
स्तुयाविवेकमामिथुनलाईकामकहिछ१क्रोधलाई
काटकहिछममताकनलोभकहिछबंधनलाईमोहक

हैछ१ यावत्नाई मडक हैछ१ अडभूतनाई माश्चार्य्यक
हैछ१॥५८॥ येनैप्रकार्ले ईनैयके ब्रह्मा व्यापि ईश्वर दे
खि सप्त परिवेष्टीर रूप भेड जस्तो कुनाले जिव ईश्वरे
ब्रह्म माया भैनुयकेहो दौश्रोहैन॥५५॥ फेरि शुनञ्याग्रा
रपोत्न्या डुई नाउ भयनापनि डुईनै होकी यकेहो डुई लै
ब्रह्म माया भैन्यापनि डुईहोईन यकेहो जस्तेमनुष्यको
जुरुषार्थर मनुष्य डुई होकीहोईन तस्तै जिवर ईश्वरप
नि मैकेहो डुईहोईन१ जस्तै सूर्य्यको किरनर सूर्य्य डुई
हो नस्तै ब्रह्म माया यकैहो डुइ होईन१ फेरि शुनभाकुसि
य्यलाई सिकौंउदा मा द्वैतवादिको द्वैतवाद खडनगर्दा
मा१ योमाहावाक्यको प्रतिउत्तर गर्दामा१ ब्रह्मसमाई प्र
तिउत्तर गर्न्याछनेवा यतालाई देन विद्यमा सिद्धीनछः॥५६॥
मननैव मनुष्याणां कारणं बंध मोक्षयो॥ बंधाया विषयासं
गो मुक्तो निर्विषयमनः॥५७॥ योकेछ भनौंलौंस्तान बंध
र मोक्षको कारण मनैहुन समर्थ मनजीन्या मात्र मनुष्य कहला
उछ मनै मोक्ष मनैबंधन मनैदेवा निरंजनदेवायेकाहि
छ अर्कोछैन कोबंधन को मोक्ष नबकेछ भनौंलागर्दा
घोर रायाछर हरघटि न्यायछ सगतभाय कीन भगा
न्यायछ तोताचाम्बुक न्यायछ रजविज न्यायछ येस्तै

येमुइाजीतो भन्या मात्र परमात्मा स्वरूप होई कन जि
वन मुक्त कहलाई छ तसर्थ ब्रह्म माया यकै छ दोओ छैन
॥५७॥ श्लोकार्ध मप्यवक्षामि इत्ती गीर्थ कोटि भि॥ ब्रह्म
सत्य जगत मिथ्या जिवो ब्रह्मैव केवलम् ॥५८॥ केरियो
श्रुति को आधा श्लोक ले कोटि ग्रंथ को मर्म कहे को छ भ
न भंछु ब्रह्म भने को साचै छन् ब्रह्म माया भिन्न हो भन्या
द्वैत वादि जगत मीथ्या छ केवल जिव ब्रह्म माया को त
येक हो दोश्रो हो ईन मन माया हुनु येकै हो भने माया स
माई तीन लोक संसय पडियाको कुनु लाई यसोया
सी पूर्ण वेदान्त शास्त्र को मत निचोरि जिव ब्रह्म यकै
हो भन्या वेदान्त शास्त्र लाई जस्तो जस्तै कसैले हो ईन
भनि निज्ञानयो ईनै वेदान्त हुकुम पाप्ते गरि अनेक
योनि न एक वास फिरि रहनु पर्ला भन्या प्रमाण छ भने को
छैन ॥५८॥ ईहेती श्री यज्ञसदेवान्त स्मृता अम्ब
र गीता भाषा नित्य समाप्त शुभम् ॥ ॥
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखीतं मया यदि शुद्ध
मशुद्धं वा मम दोषन दीयते ॥ ॥ईती सम्वत १९२१
साल आषाड सुदी ५ रोज ३ मा गोरा शंकर हाडा कस्य
पढी ले भाइ गाउ मा सारे को होक मेले लाभ मगनु ॥

॥ ब्रह्मनीरोपनस्तुति ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ अथब्रह्मनिरोपनमाह ॥ स्थाननयो
गेनचनादविंदुरूपेनरेखानचधातुवर्णे ॥ नईक्षिनई
क्षानश्रुतिनश्रोतानस्मैनमोब्रह्मनिरंजनाय ॥१॥ स्वितंत्त
पिंनचरक्तंकृष्णंहेमन्नरूपेनचवर्णेचवर्णम् ॥ चन्द्रार्कवह्नि
हृदयोनअस्तस्मैनमोब्रह्मनिरंजनाय ॥२॥ अधोनईई
नशिवनशक्तिनारिनघसोनचनिंकुमूर्ति ॥ ब्रह्मानईशो
नचवेदहोतस्मैनमोब्रह्मनिरंजनाय ॥३॥ ब्रह्मानरवैऽन
कोनजीवोनगुरुनसिष्य ॥ गुरुनतारानचमेघमाला
तस्मैनमोब्रह्मनिरंजनाय ॥४॥ वेदोनशास्त्रंनचध्यानसो
चंमंत्रोनजापोनचध्यानद्वारं ॥ होमंनयज्ञंनचवेदपू
जातस्मैनमोब्रह्मनिरंजनाय ॥५॥ लक्षोनमूलंनचवि
ज्ञफलंसाखानपत्रंनचवेलपत्रं ॥ पुष्पंनगंधंनफलंन
छायातस्मैनमोब्रह्मनिरंजनाय ॥६॥ गीभिर्धीर्नन
निर्वानशुन्यंसंसारसारंनचपापपुन्यं ॥ वेदोनवेदंनन
चसेदमिंतस्मैनमोब्रह्मनिरंजनाय ॥७॥ नसागरं
पत्रंनचपार्थक्षत्रंकृतंनजातिभवविजफलं ॥ पृथक
पृथकत्वेएथत्वंमितस्मैनमोब्रह्मनिरंजनाय ॥८॥
ईतिश्रीशंकराचार्यविरचितंब्रह्मनिरोपनस्तुतिसंपूर्ण

॥ अथ वेदांते ॥

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ॥तेजोबिन्दुपरं ध्यानंविश्वात्मानं
हृदिस्थितम् ॥ आनंदंसर्वसत्कीर्त्युत्सुष्टंपरिचयेत् ॥
१॥ इडासाध्यंचडाराख्योडुक्षेचडात्रयं ॥ डुर्दोक्षंडुस
१ध्यानेमनिनीचमणिक्षिनां ॥२॥ जितोहोरोजितक्रोधो
जितक्लेशोसगोजितेन्द्रियः ॥ निर्द्वंद्वोनिरहंकारोनिरा
रंविग्रहः ॥३॥ आगम्याऽगम्यकर्ताचगुरुमानाथमानतं ॥
सुखानित्रिनिर्विंडीतंत्रिविधाहेरमुच्यते ॥४॥ परंगुह्य
मिदंस्थानंभव्यकैर्वंद्यनिराश्रयं ॥ व्योमरूपंकलासूक्ष्मं
विद्योत्तत्परमंपदं ॥५॥ अवर्णंत्रिगुणास्थानंत्रिधा
मुरूपवर्जितं ॥ निश्चलंनिर्विकल्पंचनिराधारंनिराश्र
यं ॥६॥ उपाधिरहितस्थानंवाङ्मनानिगोचरं ॥ स्वभा
वभावनाग्राह्यंसंघारैकपदेकितं ॥७॥ आनंदनेऽना
तिंदुःखेक्षंभव्ययंध्रुवं ॥ चिंतावृतिविनिर्मुक्तंसा
क्षात्स्वतंध्रुवमच्युतं ॥८॥ तद्ब्रह्मानंतंध्यातात्मविस्मातत्प
रायणं ॥ अचिंत्यचिंत्यमात्मानंतद्धामपरमंस्थितं ॥९॥
अशून्यशून्यभावंचशून्याशून्यवितंभवास्थितं ॥ नध्यानंनच
वाध्याताध्येयोध्येयंयेवच ॥१०॥ सर्वंचेतत्परमंशून्य
नपरंपरमात्मपरं ॥ अचिंत्यमप्रबुद्धंचनत्यमत्यंतमंविद्ध

॥१॥

॥ अथ वेदांते ॥

॥ ७ ॥ मुनिनांमतयुक्तंतुवदेवानपरंविदुः ॥ लोभमोहभयंदर्पं कामक्रोधंचकिल्बिषं ॥ ७२ ॥ श्रीतोल्लंघ्नुत्तिपासंचसंकल्पंचविकल्पकं ॥ नवंल्लकुतपर्य्यंचनमुक्रोधसंचयं ॥ ७३ ॥ नभर्यंसुखदुःखंचतथामानापमानयोः ॥ येनतद्भावविनिर्मुक्तंनग्राह्यंब्रह्मनत्परं ॥ ७४ ॥ तद्ग्राह्यंब्रह्मनत्परमिति ॥ ॥ इतीअथर्वदेते जोविंदुपनिषत्संपूर्णंशुभम् ॥ ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ योगसिखाम्प्रवक्षामिसर्वज्ञानेषुचोत्तमां ॥ यदानुध्यायतेमंत्रंगात्रकंपोभिजायते ॥ आसनंपद्मकंवज्रंयेचान्यद्यापिरोचते ॥ कुर्य्यान्नाशाग्रदृष्टिंचहस्तौपादौचसंयुतौ ॥ २ ॥ मनसर्वत्रसंयम्यओंकारंतत्रचिंतयेत् ॥ ध्यायेतेसततंपाज्ञोहंकृत्वापरम्यस्थितं ॥ ३ ॥ येकस्मंभोनवोद्वारेत्रिस्थानेपंचदेवते ॥ इष्टसेतुसरिरेवानिमानुपलक्षयेत् ॥ ४ ॥ आदिमंडलमध्येतुरविंज्ञानंसमाकुलं ॥ तस्यमध्येतुवह्निंप्रज्वलेदिपयेनिवत् ॥ ५ ॥ दीपज्वालावायोयामात्रासामात्रावरमेस्थिनः ॥ भिन्दनियोगिनसूर्य्योयोगाभ्यासेनवैपुनः ॥ ६ ॥ द्वितियंसुषुम्नाद्वारंपरिसुद्धंविसर्य्यति ॥ कपालंसंपुटंभित्वातत्रयस्यतिनत्परं ॥ ७ ॥ अथानाध्यापमेजंतुरालस्याच्चप्रमादतः ॥ यदि

॥अथवेदेते॥

त्रिकालवर्तेन सगछेत्परमंपदं॥८॥पुन्यमेतत्समा सा
ख्यसंक्षपात कथितंमया॥ लब्धेयोगेनबोधव्यंप्रश
नंपरमेष्ठिनं॥९॥जन्मानारमहश्चैवयडानस्यैतत्क
स्विवं॥ तदानस्यैतियोगन संसारक्षेदनंपरं॥संसा
रक्षेदनंपरमिति॥१०॥इतीअथर्वेदेयोगसिखोपनि
षद्संपूर्णमस्तु॥॥ ॥ ॥ ॥ ॥

গ্রন্থাগার
2265